
BIBLIOGRAFIA PRAC JANA KIENIEWICZA

(Zestawiona z pomocą Katarzyny Baran i Marka Szczypka)

1961

1. (rec.) M. Fleszar, *Najsławniejsi odkrywcy świata*, Warszawa 1959, „Mówią Wiekami” 1961, IV, s. 36.
2. (rec.) G. Bidwell, *Pod piracką flagą. Podróże Williama Dampiera pirata i podróżnika*, Gdynia 1960, „Mówią Wiekami” 1961, V, s. 33.
3. (rec.) J. L. Baker, *Odkrycia i wyprawy geograficzne*, Warszawa 1959, „Mówią Wiekami” 1961, VI, s. 33.
4. (rec.) G. Bidwell, *Na podbój skarbów Bengalu*, Warszawa 1960, „Mówią Wiekami” 1961, VI, s. 32.
5. (rec.) B. Sujkowski, *Dziewice słońca*, Warszawa 1961, „Mówią Wiekami” 1961, XI, s. 33.
6. (rec.) B. Mrówczyński, *Cień Montezumy. Opowieść o Indianinie Tułaczku i pułkowniku Luisie de Tulancingo, polskim powstańcu*, Warszawa 1961, „Mówią Wiekami” 1961, XI, s. 34–35.
7. (rec.) *Wielka legenda morska La Perouse’a, 1785–1788*, Warszawa 1961, „Mówią Wiekami” 1961, XII, s. 35.

1962

8. *Między kawą i cukrem*, „Mówią Wiekami” 1962, IV, s. 13–18; V, s. 13–16.
9. (rec.) J. G. da Silva, *Strategie des Affaires a Lisbonne*, Paris 1955; J. G. da Silva, *Lettres de Lisbonne*, vol. II–III, Paris 1960, „Przegląd Historyczny” 1962, LIII, 4, s. 830–833.
10. (rec.) G. Bidwell, *Z kapitanem Cookiem przez Ocean Spokojny*, Gdynia 1961, „Mówią Wiekami” 1962, V, s. 33.
11. (rec.) W. Wójcik, *Moje życie w Brazylii*, Warszawa 1961, „Mówią Wiekami” 1962, V, s. 32.
12. (rec.) W. Walczak, *Jak białe plamy znikają z mapy*, Warszawa 1959, „Mówią Wiekami” 1962, VI/VII, s. 49–50.
13. (rec.) V. L. Cameron, *Czarny Księżę*, Gdynia 1961, „Mówią Wiekami” 1962, VIII/IX, s. 49.
14. (rec.) M. Korewa, *W blasku Inki*, Warszawa 1960, „Mówią Wiekami” 1962, VIII/IX, s. 44.
15. (rec.) *Imperium słońca*, prod. Lux Film Roma, „Mówią Wiekami” 1962, XI, s. 28–29.

16. (odp. na list w sprawie handlu niewolnikami), „Mówią Wieki” 1962, II, s. 37–38.

1963

17. (rec.) A. S. Meilink–Roelofs, *The Asian Trade and the European Influence in the Indonesian Archipelago between 1500 and 1630*, Hague 1962, „Przegląd Historyczny” 1963, LIV, 4, s. 703–706.
18. (rec.) Ibn Battuta, *Osobliwości miast i dziwy podróży, 1325–1354*, Warszawa 1962, „Mówią Wieki” 1963, X, s. 34–35.
19. (rec.) K. Giżycki, *Hevea płacze kauczukiem*, Katowice 1962, „Mówią Wieki” 1963, X, s. 35.

1964

20. *Droga morska do Indii i handel korzenny 1498–1522*, „Przegląd Historyczny” 1964, LV, 4, s. 573–603.
21. *Historia krajów słabo rozwiniętych. IX Powszechny Zjazd Historyków Polskich, spotkanie specjalistyczne*, „Kwartalnik Historyczny” 1964, LXXI, 1, s. 252–254.
22. (rec.) H. H. Hart, *Wenecki podróżnik. Opowieść o życiu, czasach i dziele Imć Pa-na Marka Polo*, Warszawa 1963, „Mówią Wieki” 1964, IV, s. 34.

1965

23. (rec.) T. Łepkowski, *Archipelagu dzieje nietatwe. Obrazy z przeszłości Antyli XIV–XX w.*, Warszawa 1964, „Mówią Wieki” 1965, VI, s. 38–39.

1966

24. *Kerala. Gdzie pieprz rośnie?*, „Mówią Wieki” 1966, XI, s. 20–26.
25. (rec.) V. B. Singh (ed.), *Economic History of India 1857–1956*, Bombay 1965, „Prace i Materiały”, Międzyuczelniany Zakład Problemowy Gospodarki Krajów Słabo Rozwiniętych, 1966, 3, s. 186–195.

1967

26. (rec.) A. T. Čičerov, *Ekonomičeskoe razvitie Indii piered anglijskim zavoevaniem*, Moskwa 1965, „Przegląd Historyczny” 1967, LVIII, 3, s. 544–549.
27. (rec.) G. Blond, *Wielcy żeglarze*, Warszawa 1966, „Mówią Wieki” 1967, III, s. 37.
28. (rec.) W. K. Osterloff, *Zmierzc azteckich bogów*, Warszawa 1967, „Mówią Wieki” 1967, VII, s. 39–40.

1968

29. *Le commerce asiatique et l'expansion portugaise sur l'Océan Indien au XVIe siècle*, „Acta Poloniae Historica” 1968, XVIII, s. 180–193.
30. *Przeobrażenia w Indiach we wczesnym okresie ekspansji kolonialnej w XVI i XVII wieku w: Pamiętnik X Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie, 17–21 września 1968. Referaty II*, red. A. Mączak, Warszawa 1968, s. 189–202.
31. *Portuguese Expansion and Spice Trade in India in the Sixteenth Century*, „Fasciculi Historici” I, 1968, s. 31–38.
32. (rec.) T. Raychaudhuri, *Jan Company in Coromandel 1605–1690. A Study in the Interrelations of European Commerce and Traditional Economies*, S’Gravenhage 1962; A. Das Gupta, *Malabar in Asian Trade 1740–1800*, Cambridge 1967, „Przegląd Historyczny” 1968, LIX, 4, s. 796–802.
33. (rec.) S. Huber, *Państwo Inków*, Warszawa 1967, „Mówią Wieki” 1968, IX, s. 39.
34. (rec.) W. K. Osterloff, *Ród Pizarrów*, Warszawa 1967, „Mówią Wieki” 1968, IX, s. 40.
35. (rec.) W. K. Osterloff, *Synowie Kuguara i Lisicy*, Warszawa 1968, „Mówią Wieki” 1968, X, s. 40.
36. (odp. na list w sprawie Hiszpanii za Karola V i Filipa II), „Mówią Wieki” 1968, VI, s. 25.

1969

37. *The Portuguese Factory and Trade in Pepper in Malabar during the 16th Century*, „The Indian Economic and Social History Review” 1969, XI, 1, Delhi, s. 61–84.
Toż w: *Spices in the Indian Ocean World*. M. N. Pearson, red., *An Expanding World*, vol. 11, Variorum Reprint, London 1996.
38. *Kundżali. Kartka z dziejów piratów malabarskich*, „Mówią Wieki” 1969, I, s. 22–26; II, s. 14–19.
39. (rec.) *Istoria Indii v srednie veka*, Moskwa 1968, „Przegląd Historyczny” 1969, LX, 3, s. 576–580.
40. (rec.) *Pod znakiem Wesołego Rogera* (Ch. Johnson, *Historie najszynniejszych piratów, ich zbrodnicze wyczyny i rabunki*, Warszawa 1968), „Mówią Wieki” 1969, III, s. 36–37.
41. (rec.) L. Boulnois, *Szlakiem jedwabiu*, Warszawa 1968, „Mówią Wieki” 1969, V, s. 36–37.
42. (rec.) J. Auboyer, *Życie codzienne w Indiach (wiek ok. II p.n.e.)*, Warszawa 1968, „Mówią Wieki” 1969, XI, s. 37–38.

1970

43. *Faktoria i forteca. Handel pieprzem i ekspansja portugalska na Oceanie Indyjskim w XVI wieku*, PWN, Warszawa 1970, 373 s.
44. *Casus: Indie*, „Współczesność” 1970, 1, s. 4.
45. *Kondotierzy*, „Mówią Wieki” 1970, V, s. 20–24.
46. *Jak Anglicy podbili Bengal*, „Mówią Wieki” 1970, XII, s. 22–26.
47. (rec.) B. L. Sharma, *The Pakistan–China Axis*, Bombay 1968, „Przegląd Orientalistyczny” 1970, 4, s. 377–380.
48. (rec.) *Niewolnictwo w Brazylii* (M. Kula, *Początki czarnego niewolnictwa w Brazylii*, Wrocław 1970), „Kultura” 4 X 1970, 40, s. 9.
49. (rec.) S. Wilanowski, *Indie. Społeczeństwo. Ekonomia. Polityka*, Warszawa 1969, „Mówią Wieki” 1970, VIII, s. 39.

1971

50. *Złoto, korzenie i krew*, PZWS, Warszawa 1971, 227 s.
51. (rec.) R. F. Lee, *Conrad's Colonialism*, The Hague 1969, „Przegląd Orientalistyczny” 1971, 1, s. 86–89.
52. (rec.) W. Kubiczek, *Viet–nam. Kraj Południa. Ziemia i ludzie*, Katowice 1970; I. G. Kamiński, *Paszczka Smoka. Szkice wietnamskie*, Poznań 1970, „Mówią Wieki” 1971, I, s. 37–38.
53. (rec.) A. Villiers, *Morze Koralowe*, Gdańsk 1970, „Mówią Wieki” 1971, II, s. 38–39.
54. (rec.) J. Metge, *Maorysi z Nowej Zelandii*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1971, III, s. 38.
55. (rec.) T. Margul, *Indie na co dzień. Z notatnika religioznawcy*, Lublin 1970, „Mówią Wieki” 1971, V, s. 38.
56. (rec.) L. Kaltenbergh, *Czarne żagle czterdziestu mórz*, Warszawa 1970, „Mówią Wieki” 1971, VI, s. 38–39.
57. (rec.) M. Warneńska, *Niespokojna oaza. Kambodża I*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1971, VII, s. 39.
58. (rec.) E. Słuczański, *Thailand. O despotach, mnichach i ...bazach wojennych*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1971, VIII, s. 37–38.

1972

59. *Problem syntezy*, „Dzieje Najnowsze” 1972, 2, s. 166–167.
60. *Azja i Europa. Od dominacji do partnerstwa*, „Polityka” 1972, 20, s. 1–2.
61. *Polski Marco Polo?*, „Mówią Wieki” 1972, VI, s. 17.
62. (rec.) B. Mrozek, *Indie Współczesne*, Warszawa 1971, „Przegląd Orientalistyczny” 1972, 3, s. 284–286.

63. (rec.) L. Dumont, *Homo Hierarchicus. Essai sur le système des castes*, Paris 1966, „Przegląd Orientalistyczny” 1972, 3, s. 286–288.
64. (rec.) W. Śliwka–Szczerbic, *Ryż i dynamit. Saga płodów tropikalnych*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1972, IV, s. 38–39.
65. (rec.) J. Allen, *Morskie lata Conrada*, Gdańsk 1971, „Mówią Wieki” 1972, VI, s. 37–38.
66. (rec.) A. Braun, *Conrad — dotknięcie Wschodu*, Warszawa 1970, „Mówią Wieki” 1972, VII, s. 38.
67. (rec.) A. Braun, *Conrad — dotknięcie Wschodu*, Warszawa 1970, „Przegląd Orientalistyczny” 1972, 2, s. 174–175.
68. (rec.) J. Lobman, *Miliard szuka drogi. Problemy rozwoju niektórych krajów Azji południowej i południowo-wschodniej*, Warszawa 1970, „Mówią Wieki” 1972, X, s. 37–38.
69. (rec.) G. Borgstrom, *Głodująca planeta. Współczesny świat na krawędzi głodu*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1972, V, s. 37–38.
70. (rec.) M. L. Pisarek, *Świat oczami odkrywców*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1972, IX, s. 37.
71. (rec.) L. Frédéric, *Życie codzienne w Japonii w epoce samurajów (1185–1603)*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1972, XI, s. 38.

1973

72. *Czy i jak orientalistyka służy poznaniu i zrozumieniu Wschodu*, „Przegląd Orientalistyczny” 1973, 2, s. 134–140.
73. *Powstanie Sipajów*, „Mówią Wieki” 1973, IX, s. 15–19.
74. *Kształcenie i studiowanie: uwagi melancholijne*, „Kultura” 3 VI 1973, 22, s. 12.
75. *Zbudujemy nowy świat (Korea z bliska 1)*, „Polityka” 12 V 1973, 19, s. 12.
76. *Żelaznych snów kowale (Korea z bliska 2)*, „Polityka” 19 V 1973, 20, s. 10.
77. (rec.) *Skazani na postęp?* (R. C. Wilkinson, *Poverty and Progress. An Ecological Model of Economic Development*, London 1973), „Literatura” 4 X 1973, 40, s. 18.
78. (rec.) J. Esquemeling, *Bukanierzy amerykańscy*, Gdańsk 1972, „Mówią Wieki” 1973, II, s. 38.
79. (rec.) T. Szafar, *W cieniu świątyń Angkoru. Kambodża wczoraj i dzisiaj*, Warszawa 1971, „Mówią Wieki” 1973, III, s. 38.
80. (rec.) G. Bidwell, *Saga rodu Hawkinsów*, Gdańsk 1972, „Mówią Wieki” 1973, VIII, s. 37.
81. (rec.) V. S. Naipaul, *Utrata El Dorado*, Warszawa 1972, „Mówią Wieki” 1973, IX, s. 38.
82. (rec.) J. Reychman, *Podróżnicy polscy na Bliskim Wschodzie w XIX wieku*, Warszawa 1972, „Mówią Wieki” 1973, X, s. 37.

83. (rec.) W. Góralski, *Od Malakki do Wietnamu. Dzieje nowożytne i najnowsze Azji Południowo-Wschodniej*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1973, X, s. 38–39.
84. (rec.) N. Sherry, *Wschodni Świat Conrada*, Gdańsk 1972, „Mówią Wieki” 1973, XII, s. 37.
85. (rec.) *U źródła cywilizacji indyjskiej (Hymny Rigwedę)*, przeł. F. Michalski, Wrocław 1971, „Kultura” 29 IV 1973, 17, s. 9.
86. (rec.) *Podnoszę wątpliwości...* (J. Topolski, *Świat bez historii*, Warszawa 1972), „Literatura” 15 III 1973, 15, s. 10.
87. (rec.) *O pożytku medytacji* (W. Giełżyński, *Medytacje o świecie trzecim*, Warszawa 1972), „Kultura” 18 II 1973, 7, s. 9.
88. (rec.) *Historia w pogoni za współczesnością* (B. Mrozek, *Historia najnowsza Azji Południowo-Wschodniej 1917–1970. Zarys polityczny*, Warszawa 1973), „Kultura” 17 VI 1973, 24, s. 10.

1974

89. *Najarowie i problem ruchliwości społecznej w Kerali przedkolonialnej w: Społeczeństwo. Gospodarka. Kultura. Studia ofiarowane Marianowi Małowistowi w czterdziestelecie pracy naukowej*, red. S. Herbst, PWN, Warszawa 1974, s. 173–184.
90. *Wojna o Bangladesz*, „Mówią Wieki” 1974, II, s. 23–28.
91. (rec.) *Filmowcy poprawiają historię*, „Polityka” 19 I 1974, 3, s. 10.
92. (rec.) *Szkice do portretu białego człowieka (Obrazy świata białych)*, red. A. Zajczkowski, Warszawa 1974), „Więź” 1974, 8–9, s. 226–231.
93. (rec.) Ch. Bolt, *Victorian Attitude to Race*, London 1971, „Przegląd Historyczny” 1974, LXV, 1, s. 211–214.
94. (rec.) Śri Dharampal, *Indian Science and Technology in the Eighteenth Century. Some Contemporary European Accounts*, Delhi 1971, „Przegląd Historyczny” 1974, LXV, 2, s. 404–409.
95. (rec.) B. Allchin, R. Allchin, *Narodziny cywilizacji indyjskiej*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1974, I, s. 38–39.
96. (rec.) B. Mrozek, *Historia najnowsza Azji Południowo-Wschodniej 1917–1970. Zarys polityczny*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1974, I, s. 38.
97. (rec.) L. Gumilow, *Dzieje dawnych Turków*, Warszawa 1972, „Mówią Wieki” 1974, II, s. 37.
98. (rec.) J. Machowski, *Odkrywczy Ameryki. Dzieje przedkolumbijskich kontaktów między Starym i Nowym Światem*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1974, II, s. 37–38.
99. (rec.) I. Morris, *Świat Księcia Promienistego*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1974, IV, s. 38–39.

100. (rec.) L. Gumilow, *Śladami cywilizacji wielkiego stepu*, Warszawa 1973, „Mówią Wieki” 1974, VIII, s. 37.
101. (rec.) B. Mrozek, *Nehru*, Warszawa 1974, „Mówią Wieki” 1974, X, s. 38–39.
102. (rec.) *Al-Thawra znaczy rewolucja* (B. Skaradziński, *Wrózenie z piasku*, Warszawa 1973), „Kultura” 24 III 1974, 12, s. 9.

1975

103. *Kerala. Od równowagi do zacołania*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1975, 181 s.
104. (współautor: M. Kula), *The Third World*, „Acta Poloniae Historica” XXXII, 1975, , s. 205–223.
105. *Porządek kastowy w Kerali przedkolonialnej*, „Etnografia Polska” 1975, 2, s. 183–195.
106. *Orientalność polska*, „Kultura” 2 III 1975, 9, s. 5.
107. *Indyjskie kasty, przeszłość i teraźniejszość*, „Mówią Wieki” 1975, VI, s. 1–6.
108. (rec.) N. Steensgaard, *Carracks, Caravans and Companies: The Structural Crisis in the European-Asian Trade in the early 17th Century*, København 1973, „Przegląd Historyczny” 1975, LXVI, 3, s. 501–503.
109. (rec.) *Wyzwanie rzucone imperializmowi* (R. Stemplowski, *Zależność i wyzwanie*, Warszawa 1975), „Nowe Książki” 1975, 20, s. 67–68.
110. (rec.) B. Wizimirska, *Bangladesz — trudna niepodległość*, Warszawa 1974, „Mówią Wieki” 1975, III, s. 37.

1976

111. *Od Bengalu do Bangladeszu*, KiW, Warszawa 1976, 281 s.
112. *Portugalczyki w Azji, XV–XX wiek*, Ossolineum, Wrocław 1976, 201 s.
113. *Filozofia indyjska filozofią układu zrównoważonego?*, „Studia Filozoficzne” X–XI, 1976, s. 143–155.
114. *Indian Philosophy as the Philosophy of an Equilibrium System*, „Dialectics and Humanism” 1976, III–IV, s. 233–243.
115. *Ruchy „chłopskie” w społeczeństwie kastowym: Malabar w XIX w.* w: *Chłoptwo w życiu politycznym Trzeciego Świata*, red. T. Łepkowski, Ossolineum, Wrocław 1976, s. 41–51.
116. *Kultura Ameryki Łacińskiej*, „Kwartalnik Historyczny” 1976, LXXXIII, 1, s. 242.
117. *Czy król Aśoka był dobry*, „Mówią Wieki” 1976, III, s. 19–23.
118. *O historię człowieka*, „Kultura” 14 III 1976, 11, s. 5.
119. *Młodzież wobec historii*, „Nowy Medyk” 16–30 VI 1976, XII, s. 14.
120. (rec.) *Imperium zrodzone z oceanów* (M. Małowist, *Konkwistadorzy portugalscy*, Warszawa 1976), „Nowe Książki” 1976, 24, s. 28–29.

121. (rec.) J. Auboyer, *Sztuka Indii*, Warszawa 1975, „Mówią Wieki” 1976, III, s. 37.
122. (rec.) B. Mrozek, *Indie, Pakistan, Bangladesz*, Warszawa 1976, „Mówią Wieki” 1976, XI, s. 38–39.
123. (rec.) R. Dobrzyński, *Błękitne imperium gen. Franco*, Warszawa 1975, „Mówią Wieki” 1976, XI, s. 39.
124. (rec.) M. de Unamuno, *Pokój wśród wojny*, Kraków 1975, „Mówią Wieki” 1976, XII, s. 38.

1977

125. *Od Imperium Wielkiego Mogoła do Imperium Brytyjskiego*, „Kontynenty” 1977, 1, s. 26–29.
126. *Siła tradycji*, „Polityka” 1977, 21, s. 1, 13.
127. (rec.) G. Bidwell, *Zdobywca Indii Robert Clive*, Katowice 1976, „Przegląd Orientalistyczny” 1977, 1, s. 57–58.
128. (rec.) *Złocisty kaczan kukurydzy* (M. Leon–Portilla, *Dawni Meksykanie*, Kraków 1976), „Nowe Książki” 1977, 6, s. 29–30.
129. (rec.) E. Toczek, *Władza i społeczeństwo w kolonialnych Indiach*, Wrocław 1977, „Kultura” 17 IV 1977, 16, s. 12.

1978

130. *Orientalność polska w: Sąsiedzi i inni*, red. A. Garlicki, Czytelnik, Warszawa 1978, s. 76–93.
131. *Orient, Wschód i kompleks Zachodu*, „Kontynenty” 1978, 4, s. 6–13.
132. (rec.) *Kto zna rozwiązanie szarady?* (J. Chociłowski, *Indyjska szarada*, Warszawa 1977), „Kontynenty” 1978, 4, s. 40–41.
133. (rec.) *Pięciu kontra kontynent (Dzieje Ameryki Łacińskiej. Od schyłku epoki kolonialnej do czasów współczesnych, t. 1: 1750–1870/1880*, red. T. Łepkowski, Warszawa 1977), „Nowe Książki” 1978, 7, s. 51–53.
134. (rec.) *Spazmy modne?* (A. Toffler, *Ekospazm*, Warszawa 1977), „Nowe Książki” 1978, 8, s. 57–58.
135. (rec.) *Sto dni rewolucji* (M. Kula, *Rewolucja 1933 roku na Kubie*, Wrocław 1978), „Nowe Książki” 1978, 13, s. 30–31.
136. (rec.) *Gospodarka Ameryki Łacińskiej* (A. Maryański, Z. Szot, *Geografia ekonomiczna Ameryki Łacińskiej*, Warszawa 1977), „Nowe Książki” 1978, 17, s. 16–17.
137. (rec.) *Zrozumieć Indie* (R. Piekarowicz, *Zrozumieć Indie*, Warszawa 1977), „Przegląd Orientalistyczny” 1978, 1, s. 61–65.
138. (rec.) „Estudios Latinoamericanos”, t. 1–3, „Acta Poloniae Historica” XXXVII, 1978, s. 272–277.

139. (rec.) *Dzieje Ameryki Łacińskiej. Od schyłku epoki kolonialnej do czasów współczesnych*, t. 1: 1750–1870/1880, red. T. Łepkowski, Warszawa 1977, „Przegląd Historyczny” 1978, LXIX, 4, s. 732–737.

1979

140. *La Cátedra de Iberística de la Universidad de Varsovia*, „El Libro Español” 1979, 260, Madrid, s. 428–429.
141. *Istoričeskiye aspekty razvitiya v stranach „Tretiego Mira”*, materiał powielany na posiedzenie Wielostronnej Komisji Współpracy Akademii Nauk Krajów Socjalistycznych Ekonomia i Polityka Krajów Rozwijających się, Warszawa maj 1979, 29 s.
142. *Nasze hiszpańskie kompleksy*, „Polityka” 26 V 1979, 21, s. 15.
143. *Zależność i kultura*, „Polityka” 8 XII 1979, 49, s. 15.
144. *W trzecim wymiarze*, „Literatura” 18 X 1979, 42, s. 11.
145. *Kastowość, harmonia i prawo do szczęścia*, „Literatura” 1 XI 1979, 44, s. 11.
146. *Wojsko gra o przyszłość*, „Literatura” 15 XI 1979, 46, s. 11.
147. *Ekspansja trwa*, „Literatura” 29 XI 1979, 48, s. 11.
148. *Bez pracy nie ma...*, „Literatura” 13 XII 1979, 50, s. 11.
149. (rec.) *Stres środowiskowy i przyszłość ludzkości* (E. S. Eckholm, *Ziemia, którą tracimy. Stres środowiskowy a perspektywy użytkowania świata*, Warszawa 1978), „Nowe Książki” 1979, 15, s. 73–74.
150. (rec.) J. Chociłowski, *Siedem spotkań z Azją*, Warszawa 1978, „Przegląd Orientalistyczny” 1979, 3, s. 320–321.
151. (rec.) *Co się stało w Iranie?* (W. Gielżyński, *Rewolucja w imię Allacha*, Warszawa 1979), „Nowe Książki” 1979, 16, s. 48–49.
152. (rec.) *W Hiszpanii: happy end?* (G. Jaszurki, *Hiszpański happy end*, Warszawa 1979), „Kultura” 11 XI 1979, 45, s. 4–5.
153. (rec.) *Oczekiwanie na Asiokę* (S. Bratkowski, *Skąd przychodzimy?*, Warszawa 1978), „Kultura” 19 VIII 1979, 33, s. 7, 9.
154. (rec.) *Birma w cieniu tysięcy pagód* (M. Warneńska, *Kraj tysięcy pagód*, Warszawa 1979), „Kontynenty” 1979, 12, s. 41.

1980

155. *Historia Indii*, Ossolineum, Wrocław 1980, 854 s.
wyd. 2, Wrocław 1985, 854 s.
156. *Indie jako społeczeństwo stacjonarne (okres przedkolonialny)*, „Przegląd Orientalistyczny” 1980, 3, s. 221–232.
157. *Indie jako społeczeństwo zacofane (okres kolonialny)*, „Przegląd Orientalistyczny” 1980, 4, s. 307–317.

158. *Aspekty historyczne rozwoju w krajach „Trzeciego Świata”, „Przegląd Historyczny” 1980, LXXI, 4, s. 727–752.*
159. *Co nam daje historia?, „Radar” 1980, 6, s. 4–5.*
160. *1757 — nie zrealizowany scenariusz, „Literatura” 3 I 1980, 1, s. 11.*
161. *Nasza powszechna, „Literatura” 17 I 1980, 3, s. 11.*
162. *Nowe pytania, „Literatura” 31 I 1980, 5, s. 11.*
163. *Czy można było?, „Literatura” 14 II 1980, 7, s. 11.*
164. *Pochwała polonocentryzmu, „Literatura” 28 II 1980, 9, s. 11.*
165. *W kolejce do rewolucji, „Literatura” 13 III 1980, 11, s. 11.*
166. *Poezja i zacofanie, „Literatura” 27 III 1980, 13, s. 11.*
167. *Potrzeba historii, „Literatura” 10 IV 1980, 15, s. 11.*
168. *Ex Oriente, „Literatura” 24 IV 1980, 17, s. 11.*
169. *Szczepionka antykolonialna, „Literatura” 8 V 1980, 19, s. 11.*
170. *Wieczne Indie, „Literatura” 25 V 1980, 21, s. 11.*
171. *Marnotrawcy, „Literatura” 5 VI 1980, 23, s. 11.*
172. *Smak zacofania, „Literatura” 19 VI 1980, 25, s. 11.*
173. *My i oni, „Literatura” 3 VII 1980, 27, s. 11.*
174. *Zamiast wzrostu, „Literatura” 17 VII 1980, 29, s. 11.*
175. *Próba interpretacji, „Literatura” 31 VII 1980, 31, s. 11.*
176. *Zmasakrowana ziemia, „Literatura” 14 VIII 1980, 33, s. 11.*
177. *Zróbmy coś!, „Literatura” 28 VIII 1980, 35, s. 11.*
178. *Historia: sposób bycia, „Literatura” 11 IX 1980, 37, s. 11.*
179. *Fragment całości, „Literatura” 25 IX 1980, 39, s. 11.*
180. *Na skrzyżowaniu, „Literatura” 9 X 1980, 41, s. 11.*
181. *Rozliczanie, „Literatura” 23 X 1980, 43, s. 11.*
182. *Poczucie zbędności, „Literatura” 6 XI 1980, 45, s. 11.*
183. *Koniec postępu, „Literatura” 20 XI 1980, 47, s. 11.*
184. *Naród szlachetny, „Literatura” 4 XII 1980, 49, s. 11.*
185. (rec.) P. Chaunu, *Conquete et exploitation des nouveau mondes (XVIe siècle)*, Nouvelle Clio 26 bis, Paris 1977, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” XLI, 1980, s. 237–243.
186. (rec.) G. Parker, *Philipp II*, Boston 1978, „Przegląd Historyczny” 1980, LXXI, 1, s. 154–156.
187. (rec.) *Expansion and Reaction*, red. H. Wesseling, Leiden 1978, „Przegląd Historyczny” 1980, LXXI, 2, s. 836–839.
188. (rec.) *Narodziny zależności (Dzieje Ameryki Łacińskiej. Od schyłku epoki kolonialnej do czasów współczesnych, t. II: 1870/1880–1929*, Warszawa 1979), „Kontynenty” 1980, 2, s. 39.

1981

189. *Demokracja — tu i teraz*, „Radar” 1981, 2, s. 3–4.
190. *Wyzwanie historii*, „Literatura” 1 I 1981, 1, s. 11.
191. *Dzieje powstań naszych*, „Literatura” 15 I 1981, 3, s. 11.
192. *Realizacja marzeń*, „Literatura” 29 I 1981, 5, s. 11.
193. *Zerwany kontakt*, „Literatura” 12 II 1981, 7, s. 11.
194. *Nasza ostatnia szansa*, „Literatura” 26 II 1981, 9, s. 11.
195. *W perspektywie marca*, „Literatura” 12 III 1981, 11, s. 11.
196. *Hiszpańska lekcja*, „Literatura” 26 III 1981, 13, s. 11.
197. *Dwie drogi*, „Literatura” 9 IV 1981, 15, s. 11.
198. *Obrona tożsamości*, „Literatura” 23 IV 1981, 17, s. 11.
199. *Kilka ciężkich chmur*, „Literatura” 7 V 1981, 19, s. 11.
200. *Targowica*, „Literatura” 21 V 1981, 21, s. 11.
201. *Sprawa polska*, „Literatura” 4 VI 1981, 23, s. 11.
202. *Siła oporu*, „Literatura” 18 VI 1981, 25, s. 11.
203. *Siła nadziei*, „Literatura” 2 VII 1981, 27, s. 11.
204. *Kalendarz polski*, „Literatura” 16 VII 1981, 29, s. 11.
205. *Zamulanie*, „Literatura” 30 VII 1981, 31, s. 11.
206. *Nie czekać*, „Literatura” 13 VIII 1981, 33, s. 11.
207. *Diabelska alternatywa?*, „Literatura” 27 VIII 1981, 35, s. 11.
208. *Czterdzieści osiem*, „Literatura” 17 IX 1981, 38, s. 11.
209. *Sen bramina*, „Literatura” 1 X 1981, 40, s. 11.
210. *Z przekonania*, „Literatura” 15 X 1981, 42, s. 11.
211. *Utopia*, „Literatura” 29 X 1981, 44, s. 8.
212. *Przeżyć razem*, „Literatura” 12 XI 1981, 46, s. 11.
213. *Dwuznaczność pomocy*, „Literatura” 26 XI 1981, 48, s. 11.
214. *Wnioski z doświadczeń*, „Literatura” 10 XII 1981, 50, s. 11.
215. (rec.) *Druga Ojczyzna* (M. Kula, *Polonia brazylijska*, Warszawa 1981), „Nowe Książki” 1981, 20, s. 33–35.
216. (rec.) *History and Underdevelopment. Essays on Underdevelopment and European Expansion in Asia and Africa*, eds. L. Blussé, H. L. Wesseling, G. D. Winius, Leyden 1980, „Przegląd Historyczny” 1981, LXXII, 4, s. 794–795.
217. (rec.) W. Hansen, *Pawi tron. Dramat Indii Wielkich Mogółów*, Warszawa 1980, „Przegląd Historyczny” 1981, LXXII, 4, s. 795–797.

1982

218. *Cultural Determinants of the Formation of State Consciousness in India w: Social Progress and Political Struggle in Asia*, Prague 1982, s. 172–186.

219. *Nacionalismos y regionalismos espanoles vistos por los polacos en el siglo XIX w: Nationalisme et littérature en Espagne et en Amérique Latine au XIXe siècle*, red. C. Dumas, Lille 1982, s. 135–150.
220. *Obecność historii w: Azja*, t. I, KAW, Warszawa 1982, s. 48–69.
221. (rec.) I. Ray, *Of Trade and Traders in Seventeenth Century India: An Unpublished French Memory by George Roques*, Calcutta 1979, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 1981 [wyd. 1982], XLIII, s. 170–171.
222. (rec.) *Początki imperium* (K. Dziewanowski, *Brzemie białego człowieka*, t. I, Warszawa 1981), „Mówią Wieki” 1982, IV, s. 36–38.

1983

223. *Drogi do Indii*, KAW, Warszawa 1983, 176 s.
224. *Historia Półwyspu Iberyjskiego*, cz. 1: *Od czasów prehistorycznych do nowożytności*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1983, 163 s.
225. *L'Asie et l'Europe pendant les XVIe–XIXe siècles. Formation de l'état arriéré et confrontation des systèmes des valeurs w: L'histoire à Nice*, vol. III, Nice 1983, s. 217–229.
226. (rec.) *Europejska ekspansja i Imperium* (A. Lubbe, *Imperium europejskie? Ekspansja Europy a powstanie gospodarki światowej*, Warszawa 1982), „Przegląd Historyczny” 1983, LXXIV, 4, s. 749–757.
227. (rec.) J. Pertek, *Polacy na morzach i oceanach*, t. 1: *Do roku 1795*, Poznań 1981, „Mówią Wieki” 1983, III, s. 39.

1984

228. (Jan Rokicki, ps.), *Hiszpańskie Komisje Robotnicze*, Wega, Warszawa 1984, 26 s.
229. *Contact and Transformation. The European Precolonial Expansion in the Indian Ocean World—System in the 16th–17th Centuries*, „Itinerario” 1984, VIII, 2, Leiden, s. 45–58.
230. *Polish Orientalness*, „Acta Poloniae Historica” 1984, XLVIII, s. 67–103.
231. (wprowadzenie do dyskusji) „Ile jest światów na naszym globie?” w: *Dialogi o Trzecim Świecie*, t. I, red. Z. Dobrka i in., Warszawa 1984, s. 19–25.
232. (Felix de Resz, ps.), *Otrzeźwienie*, „Myśl Niezależna” 1984, 2, s. 16–17.
233. (Felix de Resz, ps.), *Wódka i sowietyzacja*, „Myśl Niezależna” 1984, 3, s. 21–22.
234. *Ruch Trzeźwości im. Św. Maksymiliana Kolbego i sprawa Otrzeźwienia Narodu (stan rzeczy, perspektywy i propozycje)*, Kuria Metropolitalna Warszawska, Warszawa 1984, s. 18.
235. *Moment otrzeźwienia*, „Przegląd Powszechny” 1984, 7–8, s. 157–170.
236. *W sprawie felietonu Piotra Wojciechowskiego „Mam wylać?”*, „Przegląd Katolicki” 23 IX 1984, 14.

237. (rec.) J. Tuczyński, *Motywy indyjskie w literaturze polskiej*, Warszawa 1981, „Acta Poloniae Historica” L, 1984, s. 274–277.

1985

238. *The Stationary System in Kerala*, „Hemispheres. Studies on Cultures and Societies” 1984 [wyd. 1985], 1, s. 7–40.
239. *Frühe Indienreise als Quelle der Kulturgeschichte*, „Studia Maritima” 1985, IV, s. 7–22.
240. *Early Travels to India: The Portuguese in Contact with the Alien Reality w: IV Seminário Internacional de História Indo-Portuguesa*, Lisboa 1985, s. 1–14.
241. (wprowadzenie do dyskusji) „Czy Trzeci Świat jest przeludniony?” w: *Dialogi o Trzecim Świecie*, t. II, red. B. Stefański, Warszawa 1985, s. 43–45, 50–51, 54, 66.
242. *Historyczne aspekty otrzeźwienia*, „Trzeźwymi Bądźcie”, Zakroczym 1985.
243. (rec.) C. A. Alvares, *Homo Faber. Technology and Culture in India, China and the West from 1500 to the Present Day*, The Hague 1980, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 1984 [wyd. 1985], XLV, s. 133–135.
244. (rec.) A. Attman, *The Bullion Flow between Europe and the East 1000–1750*, Göteborg 1981, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” XLV, 1984 [wyd. 1985], s. 225–226.

1986

245. *Od ekspansji do dominacji. Próba teorii kolonializmu*, Czytelnik, Warszawa 1986, 303 s.
246. (współautorzy: M. Tymowski i J. Holzer), *Historia Polski*, wyd. 1, Editions Spotkania, Paris 1986, 369 s.
[autorstwo: wstęp, rozdziały VI–XI].

Toż:

(podziemny reprint wyd. 1), NN, NN 1986, 369 s.

(podziemny reprint wyd. 1), WSW Medium, Lublin 1987, 368 s.
wyd. 2, Editions Spotkania, Paris 1987, 367 s.

(podziemny reprint wyd. 1), I. W. Aspekt, Wrocław 1988, 368 s.
wyd. 3 uzupełnione, Editions Spotkania, Warszawa 1990, 376 s.

wyd. 4, Editions Spotkania, Warszawa 1990, 377 s.

wyd. 5, Editions Spotkania, Warszawa, 1991, 377 s.

Toż:

Istorija na Polsha, przekład W. Dejanowa, B. Obretenow, V. Trnovo 1998, 551 s.

Istoria Polszy, przekład V. N. Kovalev, M. A. Korzo, M. V. Leskinen, Ves Mir, Moskwa 2004, 542 s.

247. *Więź narodowa a przynależność cywilizacyjna: przypadki, prawidłowości i złudzenia*, „Przegląd Powszechny” 1986, 5, s. 169–181.
248. *Pepper Gardens and Market in Precolonial Malabar*, „Moyen Orient & Océan Indien XVIe–XIXe” 1986, 3, Paris, s. 1–36.
Toż: w: *Spices in the Indian Ocean World*. M. N. Pearson, red., *An Expanding World 11*, red. , Variorum Reprint, London 1996.
249. *Hiszpania w polskiej mitologii narodowej*, „Przegląd Powszechny” 1986, 10, s. 36–49.
250. (wprowadzenie do dyskusji) „Przestrzeń między cywilizacjami i sposoby jej pokonania” w: *Dialogi o Trzecim Świecie*, t. III, red. B. Stefański, Warszawa 1986, s. 52–54, 63–66.
251. *South Asian Studies and South Asian library resources in Poland* w: *South Asian Studies*, red. A. Gaur, British Library, London 1986, s. 309–316.
252. *Rządy wojskowe w „Trzecim Świecie”* w: *Pamiętnik XIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, Referaty plenarne*, red. H. Izdebski, Ossolineum, Wrocław 1986, s. 113–118.
253. (Jan Oskar, ps.), *Otrzeźwienie nadzieją naszych dzieci*, „Nasze Dziecko” 1986, 5, s. 9.
254. *Perspektywa parafialna Ruchu Trzeźwości (refleksje laika)*, „Trzeźwymi Bądźcie”, Zakroczym 1986.

1987

255. *La idea de „Una España”: El mito del pensamiento conservador español en la mitad del siglo XIX* w: *Les mythes et leur expression au XIXe siècle dans le monde hispanique et ibéro-américain*, red. C. Dumas, Presses Universitaires de Lille, Lille 1987, s. 81–90.
256. *Orientalizm. Idea kształtująca rzeczywistość*, „Przegląd Orientalistyczny” 1985, 1–4, s. 9–29.
257. *Zagrożenia polskości* w: *Nurty życia społecznego*, Studium Kultury Chrześcijańskiej, Warszawa 1987, s. 82–91.
258. *Oczekiwanie jest formą czuwania*, „Przegląd Powszechny” 1987, 4, s. 70–72.
259. (red. przekładu) J. G. da Silva, *Historia morska Portugalczyków*, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1987, 636 s.

1988

260. *Continuité et rupture dans la mythologie nationale polonaise: Le cas de l'Espagne* w: *Continuités et ruptures dans l'histoire et la littérature*, Champion–Slatkine, Paris–Genève 1988, s. 167–176.
261. *L'Espagne comme un modele positif et negatif des Polonais au XIXe siècle: Continuité et discontinuité dans la mythologie nationale polonaise*, „Acta Poloniae Historica” LVIII, 1988, s. 51–79.

262. *España en la mitología nacional polaca w: Estudios Hispánicos I*, red. T. Eminowicz, P. Sawicki, J. Sławomirski, Kraków 1988, s. 37–48.
263. (rec.) A. Manikowski, *Spółczesność elitarnego konsumpcji. Przedsiębiorstwo arystokratyczne Lorenzo Strozzi*, Warszawa 1987, „Przegląd Powszechny” 1988, 4, s. 139–141.
264. (rec.) *To samo inaczej*, „Przegląd Powszechny” 1988, 5, s. 280–290.
265. (rec.) *Rozbójnicy, piraci i awanturnicy w ekspansji europejskiej* (I. Możejko, *Rozbójnicy Oceanu Indyjskiego*, Łódź 1986), „Mówią Wieki” 1988, VI, s. 36–39.

1989

266. *Ocean Indyjski jako problem*, „Przegląd Historyczny” 1989, LXXX, 4, s. 651–671.
267. *Tradycja, modernizacja i kształtowanie się świadomości państwowej w Indiach w: Narody. Jak powstawały i jak wybijały się na niepodległość?*, red. M. Kula, PWN, Warszawa 1989, s. 375–387.
268. *La cuestión polaca en la política del gabinete de Miraflores en el año 1863*, „Cuadernos de Historia Contemporánea” 1989, 11, Madrid, s. 45–71.
269. *The New European World Overseas: The Space of Contact and Limits of Cognition*, „Acta Poloniae Historica” 1989, LX, s. 33–50.
270. *Ku nieuchronnemu starciu? Idea konfliktu Hiszpanii w rzeczywistości II Republiki w: Hiszpania II Republiki. Polityka i literatura*, red. P. Sawicki, Wrocław 1989, s. 5–11.
271. (rec.) *Myslenie o Europie* (E. Morin, *Penser l'Europe*, Paris 1987), „Przegląd Powszechny” 1989, 3, s. 412–417.
272. (rec.) *Les Confins de l'Ancienne Pologne. Ukraine. Lituanie. Biélorussie XVIe–XXe siècles*, Lille 1988; *Między Polską etniczną a historyczną*, Wrocław 1988, „Przegląd Powszechny” 1989, 3, s. 449–452.

1990

273. *Nouvelles et marchandises: La perspective polonaise des Découvertes portugaises au XVIe siècle w: La Découverte, le Portugal et l'Europe*, red. J. Aubin, Fondation Calouste Gulbenkian, Paris 1990, s. 331–345.
274. *„El Extranjero” en Espagne au temps de la première guerre carliste: l'expérience d'une dissonance dans un conflit minoritaire w: Minorités et marginalités en Espagne et en Amérique Latine au XIXe siècle*, red. C. Dumas, J. Covo, Presses Universitaires de Lille, Lille 1990, s. 59–71.
275. *España y relaciones polaco-españolas en la historiografía polaca del siglo XX w: La science historique polonaise dans l'historiographie mondiale*, red. M. Leczyk, Wrocław 1990, s. 315–336.

276. *Hiszpania — przykład czy wyzwanie?*, „Przegląd Powszechny” 1990, 1, s. 92–104.
277. *Szukając chrześcijan w Kerali*, „Przegląd Powszechny” 1990, 12, s. 409–430.
278. *Czy historia ma jeszcze sens*, „Arka” 1990, 29, s. 36–37.
279. *Polska granicą Europy*, „Przegląd Powszechny” 1990, 7–8, s. 9–16.
280. *Polonia, confines de Europa*, „Nueva Revista” 1990, Noviembre, Madrid, s. 12–17.
281. (rec.) J. Tazbir, *Polskie przedmurze chrześcijańskiej Europy. Mity a rzeczywistość historyczna*, Warszawa 1987, „Cuadernos de Historia Moderna” 1990, 10, Madrid, s. 218–220.
282. (rec.) *Polskość, bezsilność, brudne plamy*, „Przegląd Powszechny” 1990, 2, s. 285–196.

1991

283. *Polacy i Europa końca XX wieku*, „Krytyka” 1991, 34–35, s. 62–72.
Toż: w: *Polskie wizje Europy w XIX i XX wieku*, red. P. O. Loew, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2004, s. 240–250.
Toż: *Die Polen und Europa am Ende des 20. Jahrhunderts* w: *Polen denkt Europa. Politische Texte aus zwei Jahrhunderten*, red. P. O. Loew, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 2004, s. 317–333.
284. *Libertad, propiedad y poder del estado en el centro y oriente de la Europa moderna* w: *Estructuras y formas del poder en la historia*, Salamanca 1991, s. 89–103.
285. *Świat Oceanu Indyjskiego w: Europa i świat w początkach epoki nowożytnej*, cz. I: *Spółczesność, kultura, ekspansja*, red. A. Mączak, Warszawa 1991, s. 360–387.
286. *Polish Women between Romantic Stereotype and Totalitarian Reality* w: *Cross-Currents: East-West Dialogues on Women and Work*, Bloomington 1991, s. 17–22.
287. *Hiszpania 1814–1844. Koniec „Starego Ładu” i początki zacołania* w: *Europa i świat w epoce restauracji, romantyzmu i rewolucji*, t. 1, red. W. Zajewski, Warszawa 1991, s. 365–398.
288. *Asian Merchants and European Expansion: Malabar Pepper Trade Routes in the Indian Ocean World–System in the Sixteenth Century* w: *Asian Trade Routes. Continental and maritime*, red. K. R. Haellquist, Curzon Press, London 1991, s. 78–86, 262–264.
289. (red. i wstęp) *La obra de Joachim Lelewel, „Paralelo historico entre España y Polonia en los siglos XVI, XVII y XVIII” (1831)*, „Hispania. Revista Española de Historia” 1991, LI, Madrid, s. 695–734.

290. *Política exterior de Polonia w: Estudios Internacionales Año 1991*, Madrid 1991, s. 95–103.
291. *Polonia fue la casa comun de los polacos y los judíos*, „Revista Diplomática” 8, Madrid 1991, s. 12–13.
292. *Polacy i Europa końca XX wieku*, „Gazeta Wyborcza” 13–14 IV 1991, 87, s. 9.

1992

293. *Del levantamiento popular a la insurrección nacional. Experiencia polaca a finales del Antiguo Régimen w: El Dos de Mayo y sus Precedentes*, red. L. M. Enciso, Madrid 1992, s. 171–178.
294. *In the „Heart of Darkness”: An Attempt to Interpret Colonialism as a New Transformation of a Backward Social System*, „Hemispheres” 7, 1992, s. 43–52.
295. *Situation, Colonialism, Backwardness. On the Possibilities of Comparative Studies of Eastern Europe and Latin America*, „Estudios Latinoamericanos” 1992, 14, t. I, s. 81–85.
296. *Stationary Societies of the Pre-Colonial India: Feudal or Asiatic? w: 17e Congrès International des Sciences Historiques (1990)*, t. I, Madrid 1992, s. 70–77.
297. *Periphery and Backwardness: An Essay in the Interpretation of Colonialism w: 17e Congrès International des Sciences Historiques (1990)*, t. II, Madrid 1992, s. 771–779.
298. *Libertad y solidaridad. Experiencia del fin de una situación totalitaria*, „Atlántida” 1992, 10, abril/junio, Madrid, s. 215–223.
299. *Madrid y Varsovia para la seguridad de la Europa futura*, „Revista Diplomática” 14, Madrid 1992, s. 24–25.

1993

300. *La Polonia de hoy y su destino europeo*, Excmo Ayuntamiento de Torreveja, Torreveja 1993, 53 s.
301. *Cambios en Polonia: transición y transformación*, „Cuadernos de Historia Contemporánea” 15, Madrid 1993, s. 129–155.
302. *Silk Road, Silk Dress and Silk Way of Life. Between Oriental Trade and Western Culture w: La seta in Europa sec. XIII–XX*, Le Monnier, Prato 1993, s. 901–908.

1994

303. *Lo fantástico, imaginado y engañoso en los primeros relatos de los Descubrimientos w: Actas del IX Simposio de la sociedad española de literatura general y comparada*, t. II: *La Parodia. El Viaje Imaginario*, Universidad de Zaragoza, Zaragoza 1994, s. 407–419.
304. *Rząd hiszpański wobec powstania styczniowego*, „Przegląd Historyczny” 1994, LXXXV, 4, s. 415–432.

305. *Polski alkoholizm i trzeźwość (1)* w: *W trosce o trzeźwość Narodu*, red. M. Romaniuk, t. I, Warszawa 1994, s. 15–26.
306. *Polonia, camino de la OTAN*, „Revista Diplomática” 23, 1994, s. 56–57.

1995

307. (red.) *Listy o odkryciu Ameryki*, Novus Orbis, Gdańsk 1995, XLVIII i 86 s. [autorstwo: *Wstęp*, s. V–XLVIII]
308. *Hiszpańskie Centrum i Przejście do demokracji* (cz. I–II), „Przegląd Powszechny” 1995, 4, s. 54–61; 5, s. 159–169.
309. *Yalta y el futuro de Europa*, „Política Exterior” 44, 1995, s. 15–26.
310. *Marszałek Piłsudski w Genewie. Relacja Mariana Szumlakowskiego*, „Przegląd Historyczny” 1995, LXXXVI, 1, s. 75–78.
311. (rec.) *Polskie doświadczenie Hiszpanii* (S. Sawicki, *Polacy a Hiszpanie*, Wrocław 1995), „Nowe Książki” 1995, 9, s. 24.
312. (rec.) *Europa w galerii krzywych zwierciadeł* (J. Fontana, *Europa ante el espejo*, Barcelona 1994), „Przegląd Powszechny” 1995, 11, s. 184–192.

1996

313. (red.) A. Velho, *Relacja z wyprawy Vasco da Gamy do Indii*, Novus Orbis, Gdańsk 1996, XXV i 72 s. [autorstwo: *Wstęp*, s. V–XXV]
314. *Los polacos en su historia w: Relaciones entre Polonia y Argentina. Pasado y presente*, red. A. Dembicz, CESLA, Warszawa 1996, s. 19–40.
Toż:
Os poloneses em sua história w: Relações entre Polonia e Brasil. Passado e presente, CESLA, Warszawa 1996, s. 19–38.
Los polacos en su historia w: Relaciones entre Polonia y Perú. Pasado y presente, CESLA, Warszawa 1998, s. 19–41.
Los polacos en su historia w: Relaciones entre Polonia y Chile. Pasado y presente, CESLA, Warszawa 2002, s. 23–40.
315. *¿Hacia dónde va Rusia?*, „Política Exterior” 49, 1996, s. 47–57.
316. *Polski alkoholizm i trzeźwość (2)* w: *W trosce o trzeźwość Narodu*, red. M. Romaniuk, t. II, Warszawa 1996, s. 17–26.
317. *Polska minionych dwu stuleci* (cz. I–II), „Przegląd Powszechny” 1996, 5, s. 139–148; 6, s. 320–328.
318. *Confines y fronteras. El paralelo histórico a finales del siglo XX w: Europa del Centro y del Este y el Mundo Hispánico*, Kraków 1996, s. 13–19.
319. *La Rusia de los destinos inciertos*, „Política Exterior” 53, 1996, s. 41–51.
320. *Polska–Ukraina: Dialog w strefie pogranicza*, „Przegląd Powszechny” 1996, 10, s. 65–73.

321. *La burguesía polaca a finales del Antiguo Régimen w: La Burguesía Espanola en la Edad Moderna*, t. III, Valladolid 1996, s. 1169–1176.
322. *Święty Wojciech i chrześcijańska Europa*, „Przegląd Powszechny” 1996, 7–8, s. 68–71.
323. *O czym rozmawiać z Rosją?*, „Polska w Europie” 1996, XX, s. 46–47.
324. *Inny kraj, inni ludzie, inne losy*, „Rzeczpospolita” 25–26 maja 1996, 121, s. III.
325. *Zagrożenia i szanse w: Lekcja wyborów prezydenckich. Odpowiedzialność. Zagrożenia. Szanse*, red. E. Wnuk–Lipiński, Warszawa 1996, s. 91–92.
326. *Doświadczenie hiszpańskie w rzeczywistości polskiej*, „Polska w Europie” 1996, XXI, s. 102–114.
327. (rec.) V. M. Pérez–Díaz, *Powrót społeczeństwa obywatelskiego w Hiszpanii*, Kraków 1996, „Przegląd Powszechny” 1996, 11, s. 239–241.
328. (rec.) *Globalne skutki błędu Kolumba* (H. Chołaj, *Kolumb, Europa i świat*, Warszawa 1995), „Przegląd Historyczny” 1996, LXXXVII, 3, s. 631–642.

1997

329. (współautor) *Historia Europy*, red. A. Mączak, Ossolineum, Wrocław 1997, s. 59–66, 125–132, 187–193, 277–286, 308–313, 357–366, 382–387, 439–445, 457–463, 669–680.
330. (konsultacja naukowa) *L’ Histoire de l’Europe*, red. F. Delouche, Hachette, wyd. 2, Paris 1997.
331. *Dantisco: Diálogo y futuro de las relaciones hispano–polacas*, „Estudios Hispánicos” VI, 1997, s. 29–40.
332. *Russia’s Route w: European Space. Baltic Space. Polish Space*, red. A. Kukliński, t. II, Warszawa 1997, s. 248–256.
333. *Polonia en la OTAN*, „Política Exterior” 59, 1997, s. 59–64.
334. *Rosja i przestrzeń europejska w: Problematyka przestrzeni europejskiej*, red. A. Kukliński, Warszawa 1997, s. 113–123.
335. *Polska i Hiszpania: przejście, pojednanie, zapomnienie*, „Przegląd Powszechny” 1997, 1, s. 38–49.
336. *Międzymorze końca XX wieku*, „Przegląd Powszechny” 1997, 10, s. 9–30.
337. *Dimensiones espaciales en los primeros relatos del descubrimiento w: Historia, espacio e imaginario*, red. J. Covo Pilar, Presses Universitaires du Septentrion, Lille 1997, s. 259–264.
338. *O naturze kolonializmu*, „Nauka i Przyszłość” 1997, 11, s. 3 i 7.
339. *Architektura bezpieczeństwa europejskiego* (głos w dyskusji), „Polska w Europie” 1997, XXIII, s. 25–27.

1998

340. *Del Báltico al Mar Negro: „Intermarium” en la política europea*, „Política Exterior” 61, 1998, s. 59–73.
341. *Del Báltico al Indico: Las nuevas fronteras hispánicas a finales del siglo XVI w: Sociedades Ibéricas y el Mar a finales del siglo XVI*, t. II, Sociedad Estatal Lisboa, Madrid–Lisboa 1998, s. 385–402.
342. *Artes Liberales i perspektywy reformy edukacyjnej*, „Przegląd Powszechny” 1998, 5, s. 145–160.
343. *Od Przewodniczącego Rady Naukowej CESLA, „Ameryka Łacińska”* 1998, 3–4, s. 7–8.

1999

344. *Spotkania Wschodu*, Novus Orbis, Gdańsk 1999, 266 s.
345. *Ejes de integración, fronteras y divisiones de Sarmatia Europea w: Felipe II (1527–1598). Europa y la Monarquía Católica*, t. I, 1, red. J. Martínez Millán, Editorial Parteluz, Madrid 1999, s. 451–462.
346. *How to rebuild European Borderlands w: A Balanced European Architecture. Enlargement of the European Union to Central Europe and the Mediterranean*, red. H. Elsenhans, Publisud, Leipzig 1999, s. 100–110.
347. *Czy Europa Wschodnia jest możliwa?*, „Arcana” 1999, 5, s. 54–67.
Toż: w: „Arcana” 2000, 1–30 (nr specjalny), s. 98–109.
348. *Historyk wobec losu człowieka*, „Przegląd Powszechny” 1999, 10, s. 68–74.
349. *Rok 2010: jaka Polska, jacy Polacy?*, „Przegląd Powszechny” 1999, 7–8, s. 52–60.
350. *Spotkanie i dialog międzykulturowy w: Rola duszpasterstwa polonijnego w organizacji społeczeństwa lokalnego w Ameryce Łacińskiej*, red. M. Malinowski, CESLA, Warszawa, s. 21–25, 41–44.

2000

351. (red.) *Starożytność*, cz. II, w: *Encyklopedia historyczna świata*, t. III, Opres, Kraków 1999, 426 s.
[autorstwo: R. I, *Starożytne cywilizacje na Wschodzie*, s. 10–19; R. VI, *Indie*, s. 120–152; R. X, *Od Pacyfiku do Atlantyku*, s. 186–190]
352. (red.) *Studia polsko-hispańskie. Wiek XVIII*, OBTA, Warszawa 2000, 187 s.
[autorstwo: *O Hiszpanii osiemnastego wieku w Polsce*, s. 5–11]
353. *Słowacki orientalny w: Słowacki współczesny*, red. M. Troszyński, IBL, Warszawa 2000, s. 60–70.
354. *Quinientos años del encuentro civilizador: perspectiva centroeuropea w: Procesos regionales en Europa Centro–Oriental y América Latina*, CESLA, Warszawa 2000, s. 24–32.

355. *Razón de ser de los estudios Polaco–Hispanos. Posibilidades y tareas de las investigaciones históricas sobre las relaciones entre Polonia y España en la época moderna y contemporánea*, „Itinerarios” 2000, 3/2, s. 279–292.
356. *Polski alkoholizm i trzeźwość. Od Drugiej do Trzeciej Rzeczypospolitej w: W trosce o trzeźwość Narodu*, red. M. Romaniuk, t. III, Warszawa 2000, s. 18–30.

2001

357. *Historia de Polonia*, Fondo de Cultura Económica, México 2001, 353 s.
358. *Hiszpania w zwierciadle polskim*, Novus Orbis, Gdańsk 2001, 374 s.
359. (współredakcja) *En torno a Dantisco*, OBTA i Instituto Cervantes, Warszawa 2001, 152 s.
[autorstwo: *Introducción*, s. 7–12]
360. (współautor: A. Dembicz) *Historia da Polonia e da Emigração polonesa no Brasil*, CESLA, Warszawa 2001
[autorstwo: *Polônia, identidade de um País*, s. 5–98]
361. (red.) *Terra Marique. The cultural intercourse between the European center and periphery in modern time*, OBTA, Warszawa 2001, 184 s.
362. (red.) Gaspar da Cruz, *Traktat o sprawach i osobliwościach Chin*, Novus Orbis, Gdańsk 2001, 161 s.
[autorstwo: *Wstęp*, s. V–XLIV]
363. *La imagen de Espana en la Europa Central w: Las claves de la Espana del siglo XX*, t. I: *Nacionalismos e imagen de Espana*, Sociedad Estatal Espana Nuevo Milenio, Madrid 2001, s. 105–121.
364. *Cristaos e especiaria. The Portuguese Impact on the Malabar Christian Community w: The Portuguese, Indian Ocean and European Bridgeheads 1500–1800. Festschrift in Honour of Prof. K. S. Mathew*, Fundação Oriente, Tellicherry 2001, s. 119–132.
365. *In Front and Behind the Indian Mirror w: Terra Marique. The Cultural Intercourse between the European Center and Periphery in Modern Time*, OBTA, Warszawa 2001, s. 126–131.
366. *Borderlands as Spaces for the Encounter of Worlds w: Terra Marique. The Cultural Intercourse between the European Center and Periphery in Modern Time*, OBTA, Warszawa 2001, s. 146–158.
367. *Imperio y República frente a la ruptura de la cristiandad w: Carlos V y la quiebra del humanismo político en Europa (1530–1558)*, t. I, Madrid 2001, s. 301–312.
368. *¿Quién necesita una Europa Oriental?*, „Nueva Revista” 78, 2001, s. 67–88.
369. *Standing at the Door. Reading Heritage and the Choice of Affiliation*, „International Cultural Centre Cracow Yearly” 2001, 10, s. 13–21.
370. *Głos w ankiecie „Białe plamy” w historiografii polskiej na progu XXI wieku*, „Arcana” 2001, 6, s. 8–11.

2002

371. (red.) *Studia polsko-hiszpańskie. Wiek XIX*, OBTA, Warszawa 2002, 208 s.
372. *Leer el Patrimonio, escoger la filiación. El caso de Polonia en la Europa del Centro o del Este*, „Pensamiento y Cultura” 2002, 5, Bogotá, s. 87–96.
373. *A Country on the Eastern Borderland of Europe: An Introduction to the History of Poland w: Social Change. Adaptation and Resistance*, Warsaw University, Institute for Social Studies Press, Warszawa 2002, s. 11–17.
374. *Hiszpański wiek XIX: zaproszenie do lektury w: Studia polsko-hiszpańskie. Wiek XIX*, OBTA, Warszawa 2002, s. 5–13.
375. *Hiszpania w mitach narodowych Polaków w dobie niewoli w: Studia polsko-hiszpańskie. Wiek XIX*, OBTA, Warszawa 2002, s. 163–182.
376. *Indie w: Encyklopedia historyczna świata*, t. X: *Azja*, cz. 1, Opres, Kraków 2002, s. 206–242.
377. *Indie, historia do 1947 w: Wielka encyklopedia PWN*, t. XII, PWN, Warszawa 2002, s. 75–79.
378. *Euskadi nie tylko zielone w: J. Ruiz, Mity, wierzenia i obyczaje Basków*, Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków 2002, s. 7–10.

2003

379. *Wprowadzenie do historii cywilizacji Wschodu i Zachodu*, Wydawnictwo Akademickie „Dialog”, Warszawa 2003, 396 s.
380. *Historia Indii*, wyd. 3 zmienione, Ossolineum, Wrocław 2003, 736 s.
381. *Las relaciones con el Este de Europa. España de entre dos siglos frente a los retos del Este y del Oriente w: red. A. Morales Moya, 1802. España entre dos siglos. Monarquía, Estado, Nación*, Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, Madrid 2003, s. 331–350.
382. *Prawda na rynku*, Marcin Kula, Jan Kieniewicz w rozmowie z Aleksandrem Pawlickim i Sebastianem Kawczyńskim, „Krytyka Polityczna” 2003, 3, s. 142–150.
383. *Policjant świata i jego sumienie*, udział w dyskusji z Piotrem Wojciechowskim, Krzysztofem Byrskim, Wiktorem Osiatyńskim i Magdaleną Bajer, „Rzeczpospolita” 18–19 X 2003, 244, s. A7–A10.
384. *Głos w ankiecie Do Unii Europejskiej?*, „Arcana” 2003, 1, s. 17–20.
385. *Głos w ankiecie „Kolaboracja” i historia: spór o postawy Polaków*, „Arcana” 2003, 3–4, s. 41–46.
386. *Andrzej Dembicz — un hombre sincero w: Ameryka Łacińska — rozumem i sercem. Księga Jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej Prof. Andrzeja Dembicza*, red. F. Rodríguez, CESLA, Warszawa, s. 41–43.
387. (rec.) *Ciemniowa droga do nieśmiertelności (S. Wolpert, Gandhi*, Warszawa 2003), „Nowe Książki” 2003, 12, s. 66–67.

2004

388. (red.) *Studia polsko-hispańskie. Wiek XX*, OBTA, Warszawa 2004, 269 s.
389. *Andaluzja, Hiszpania i pogranicza cywilizacji: współczesna perspektywa historycznej konfrontacji* w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. M. Koźmiński, Scholar i Collegium Civitas Press, Warszawa 2004, s. 79–89.
Toż w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, wyd. 2 rozszerzone, Warszawa 2005, s. 77–87.
390. *Hiszpania XX wieku: konflikty i ich przewyżczanie* w: *Studia polsko-hispańskie. Wiek XX*, OBTA, Warszawa 2004, s. 5–18.
391. *Z perspektywy badań nad polską obecnością w Miranda de Ebro* w: *Studia polsko-hispańskie. Wiek XX*, OBTA, Warszawa 2004, s. 191–195.
392. *Spanien im polnischen Spiegel* w: *Diktaturbewältigung und nationale Selbstvergewisserung. Geschichtskulturen in Polen und Spanien im Vergleich*, red. K. Ruchniewicz, S. Troebst, Wrocław 2004, s. 15–23.
393. *Uniwersalizm i nacjonalizm idei jedności europejskiej w XIX wieku* w: *Europa unii i federacji. Idea jedności narodów i państw od średniowiecza do czasów współczesnych*, red. K. Ślusarek, Kraków 2004, s. 221–230.
394. „Rzeczpospolita łacina” (na marginesie polsko hiszpańskiego *Corpus Diplomaticum*) w: *Łacina jako język elit*, red. J. Axer, OBTA i Wydawnictwo DiG, Warszawa 2004, s. 443–445.
395. *Kościół we współczesnej Hiszpanii*, „Przegląd Powszechny” 2004, 2, s. 205–219.
396. *Polskość po przejściach*, „Przegląd Powszechny” 2004, 12, s. 442–460.
397. *Nasze problemy z tożsamością*, „Arcana” 2004, 1–2, s. 47–72.
398. *Wallersteina świat i system*, „Arcana” 2004, 6, s. 115–121.
399. *La persistencia de los condicionamientos de la comunicación dentro del espacio europeo*, „Revista Abril”, 74, [http://www.iespana.es/revista-arbil/\(74\)kien.htm](http://www.iespana.es/revista-arbil/(74)kien.htm).
400. *O cywilizacji hispanoamerykańskiej*, „Ameryka Łacińska. Kwartalnik Analityczno-Informacyjny” 2004, 3–4, s. 5–8.
401. *Europa* w: *Wielka Encyklopedia Polski*, t. I, Wydawnictwo Kluszczyński, Kraków 2004, s. 305–307.
402. *Naród polski* w: *Wielka Encyklopedia Polski*, t. II, Wydawnictwo Kluszczyński, Kraków 2004, s. 824–825.
403. *Nasz premier, nasze państwo...*, „Europa. Tygodnik Idei” 2004, 22, s. 8–10.
404. *Imperium europejskie*, „Europa. Tygodnik Idei” 2004, 25, s. 8–10.
405. *Rzeczpospolita, która przetrwała dwadzieścia lat*, „Europa. Tygodnik Idei” 2004, 28, s. 6.
406. *Przyszłość Polski, Europy i świata*, „Europa. Tygodnik Idei” 2004, 37, s. 5–7.

407. (rec.) *Farewell to the Empire* (O. Hnatiuk, *Pożegnanie z imperium. Ukraińskie dyskusje o tożsamości*, Lublin 2003), „The Sarmatian Review” XXIV, 3, 2004 Huston, s. 1071–1073.
408. (rec.) R. Skowron, *Olivares, Wazowie i Bałtyk. Polska w polityce zagranicznej Hiszpanii w latach 1621–1632*, Kraków 2002, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2004, 3, s. 147–152.

2005

409. *El encuentro de civilizaciones y el sistema de los valores*, „Pensamiento y Cultura” 8, nr 1, Bogotá 2005, s. 87–100.
410. *Borderlands and Civilizational Encounter*, „Memoria y Civilización”, t. VIII, Pamplona 2005 [wyd. 2007], s. 21–49.
411. *Europa como espacio de diálogo*, „Nueva Revista” 2005, 100, Madrid, s. 49–58.
412. *Kariera ili izmiena: pierseczenije intelligentom civilizacijonnych granic*, „Łogos” 2005, t. 6, nr 51, Moskwa, s. 272–274.
413. *La hispanística histórica en Polonia*, „Spagna Contemporánea” 2005, 28, s. 228–234.
414. *Perspektywy polskiego dialogu w: Jak poprawić dialog Polaków?*, red. J. Szomburg, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2005, s. 16–24.
415. *Elity dla przyszłej Polski w: Jakie elity są potrzebne Polsce?*, red. J. Szomburg, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2005, s. 30–34.
416. *El pontificado del hombre*, „Nueva Revista” 99, 2005, s. 69–81.
417. *Nie Trzecia i nie Czwarta, ale Polska*, „Europa. Tygodnik Idei” 2005, 34, s. 11–12.
418. *Czy Duch odnowił oblicze tej ziemi*, wypowiedź, „Europa. Tygodnik Idei” 2005, 14, s. 5–6.
419. *Nasze dziedzictwo — Rzeczpospolita*, „Europa. Tygodnik Idei” 2005, 23, s. 5–7.
420. *Komunizm: reaktywacja?*, „Europa. Tygodnik Idei” 2005, 47, s. 14–15.
421. (rec.) *Próba porównania dwu zbrodni i kilka wniosków* (C. Vidal, *Paracuellos–Katyń. Un ensayo sobre el genocidio de la izquierda*, Madrid 2005), „Arcana” 2005, 3, s. 197–202.
422. (rec.) *Ojczyzna Andrzeja Nowaka* (A. Nowak, *Powrót do Polski. Szkice o patriotyzmie po „końcu historii” 1989–2005*, Kraków 2005), „Przegląd Powszechny” 2005, 10–11, s. 95–102.
423. *Kompromisu być nie może*, „Fakt” 21 IV 2005, s. 2.
424. *Czuwam*, „Więź” 2005, 5–6, s. 57–58.
425. *Wielość cywilizacji* (rozmowa), „Nowe Państwo” 2005, 4, s. 28–30.
426. *El hombre es libre en su relación con Dios* (rozmowa), „El Rotativo” 19 XI 2005, s. 24.

427. *Inni czy obcy?* (głos w debacie „Pytania o stosunki polsko–rosyjskie”), „Arcana” 2005, 4–5, s. 71–76.

2006

428. (red.) J. Lelewel, *Historyczna paralela Hiszpanii z Polską w XVI, XVII, XVIII wieku*, wyd. nowe, Wydawnictwo DiG i OBTA, Warszawa 2006, 72 s.
429. *Dlaczego trzeba czytać Lelewela? w: Historyczna paralela Hiszpanii z Polską w XVI, XVII, XVIII wieku*, wyd. nowe, Wydawnictwo DiG i OBTA, Warszawa 2006, s. 7–15.
430. *Kresy jako przestrzeń europejska w: Dziedzictwo Kresów — nasze wspólne dziedzictwo?*, red. J. Purchla, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2006, s. 13–24.
431. *Los ‘pensamientos cautivos’: cuadro segundo w: Llamados a la libertad*, VII Congreso Católicos y Vida Pública, Madrid, 18, 19 y 20 de noviembre de 2005, t. 2, Fundación Universitaria San Pablo — CEU, Madryt 2006, s. 745–749.
432. (przedślowie), J. Michener, *Polska*, Albatros, Warszawa 2006, s. 7–14.

2007

433. (wyd.) S. Kieniewicz, *Bezdomni. Powieść z czasów rewolucji rosyjskiej 1917 roku*, Pszczelarska Oficyna Wydawnicza — Maciej Rysiewicz, Wilczyńska 2007, V–XV i 96+96 s.
[autorstwo: *Kilka słów wyjaśnienia*, s. V–XIII]
434. (red.) *Autonomia uniwersytetu. Jej przyjaciele i wrogowie*, Fundacja „Instytut Artes Liberales”, Warszawa 2007, 189 s.
[autorstwo: *Przyjaciele czy wrogowie*, s. 1–4; *Poszukiwanie prawdy i przestrzeń dialogu*, s. 61–63]
435. (red. naukowa) *Cmentarz bródnowski*, Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Targówek m. st. Warszawy, Warszawa 2007, 341 s.
[autorstwo: *Nasz cmentarz*, s. 11–13]
436. *Civilizational Aspects of the Eastern Boundaries of Europe w: The State and Development in Africa and Other Regions: Past and Present. Studies and Essays in Honour of Professor Jan J. Milewski*, red. K. Trzczeński, Warsaw 2007, s. 255–269.
437. *Wschód i Orient w polityce hiszpańskiej końca XVIII wieku w: Afryka, Orient, Polska. Prace ofiarowane Profesorowi Andrzejowi Dziubińskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2007, s. 217–225.
438. *Contact, Conquest and Colonialism on the Malabar Coast*, w: *Theatrum Mirabiliorum Indiae Orientalis. A Volume to Celebrate the 70th Birthday of Professor Maria Krzysztof Byrski*, red. M. Nowakowska, J. Woźniak, Elipsa, Warszawa 2007, s. 325–333.

439. *System wartości i spotkanie cywilizacji w: Benares a Jerozolima. Przemysław chrześcijaństwo w kategoriach hinduizmu i buddyzmu*, red. K. J. Pawłowski, Tyniec. Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków 2007, s. 15–35.
440. *Otrzeźwienie po latach w: W trosce o trzeźwość Narodu*, red. M. Romaniuk, t. IV, Warszawa 2007, s. 21–41.
441. *Polonia y España en la perspectiva histórica w: „Estudios Hispánicos” XV*, 2007, s. 193–199.
442. *El mito nacido en Zaragoza*, „Cuadernos del Bicentenario” 2, 2007, s. 35–43.
443. (rec.) *Polskość jako dziedzictwo i zadanie* (P. Wojciechowski, *Café Navarra*, Warszawa 2007), „Arcana” 2007, 5, s. 188–190.
444. *Stefan Kieniewicz 25 IX 1907–2 V 1992*, „Zabytki — Heritage” 2007, 5, s. 109–111.
445. *List polskiego historyka do hiszpańskiego przyjaciela — Carta de un historiador polaco a un amigo español w: Reflejos culturales de Europa en España*, Madrid 2007, s. 63–67.
446. *La tradición polaca de la Semana Santa*, „Los Coloraos”, Murcia 2007, s. 41.
447. *Nie zniżajmy się do poziomu Raholi*, „Fakt” 28 III 2007.
448. *Odpowiedź na ankietę „Nasza opinia o miejscu twórczości Sienkiewicza we współczesności” w: Po co Sienkiewicz? Sienkiewicz a tożsamość narodowa: Z kim i przeciw komu?*, koncepcja i redakcja naukowa T. Bujnicki i J. Axer, Warszawa 2007, s. 378–379.

2008

449. *Jaka Ojczyzna Juliusza Słowackiego w: Profesor Jolancie Żurawskiej. Studia ofiarowane przez kolegów i przyjaciół/Alla Professoressa Jolanta Żurawska. Studi offeriti da colleghi e amici*, red. N. Minissi i/e W. Walecki, Kraków–Warszawa–Napoli 2008, s. 113–119.
450. *The Eastern Frontier and the Borderland of Europe w: J. M. Faraldo, P. Gulińska–Jurgiel, Ch. Domnitz (Hg.), Europa im Ostblock. Vorstellungen und Diskurse (1945–1991)*, Köln–Weimar–Wien 2008.